

Hevesvármegye

10. Jól

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Vitéz dr Sziráky Károly ügyvéd, Hatvan.
Hol vagy, István király...

Megyegyűlés. Dr. Hedry Lőrincz főispán
ünneplése.

Az Aranyvonal vármegyénkben.

Vitéz Subik Károly pápai prelátus a ka-
tolikus agrárfjúsági legényegylek meg-
szervezéséről.

Dr. Petro Kálmán országgyűlési képvil-
selő az új szeszlovénról.

Beszélgetés Braun Károly egri polgármes-
terrel az egri peronospora-károkról.

Bárá Hatvany Endre Hatvan közegész-
ségügyéért.

Hirling Gyula országos elnök a tűzoltókért.
Kinevezések.

Vitéz Fluk Gusztáv vm. gazd. felügyelő
jelentése a megye mezőgazdasági álla-
poláról.

Tábori mise ágyútűzben. Beszélgetés vi-
lész Rédey Gerő gimn. igazgatóval a
60-ik gyalogezred tábori lelkészével.

Dr. Papp Zoltán közs. jegyző Hatvan.
Hozzászólás az állástalan ifjúság el-
helyezéséhez.

Óreg Vitéz: Emlékezzünk régiokról. Far-
kas Dezső.

Hevesy Gusztávné Eger: Seta a „Gonosz
ember” kertjében.

Ifj. dr. Katrics Kálmán ügyvédjelölt Gyön-
gyös: Középiskola és a jogi szakoktatás.

Telepítés pénz nélkül. Beszélgetés Meix-
ner Jenővel a Hevesmegyei Takaré-
pénztár fűzesabonyi igazgatójával.

Az OMGE. vándorgyűlése vármegyénkben.
Az OMKE hatvani fiókjának ujjaalakulása.

Mi ujság Gyöngyösön?

A vidéki kereskedelmi testületek orszá-
gos kongresszusa Gyöngyösön

Irodalom.

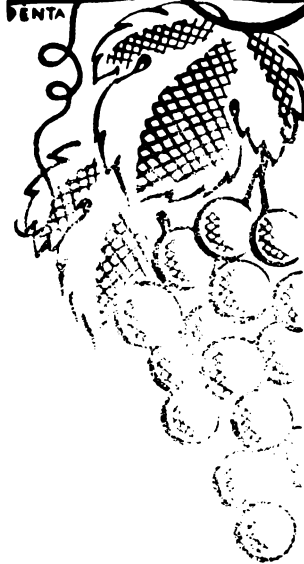
Továbbá hírek, beszámolók a megye
minden részéből.

807

HATVAN
1938. JULIUS HÓ 15
IX. ÉVF. 10. SZÁM.

Agrária

PENTA

SZŐLŐTELEPÍTŐ R.T.
BUDAPEST, VI. KIRÁLY-UTCA 26.
Telefon: 1-14-0-44, 1-18-4-64.

SZŐLŐOJTVÁNY
♦♦ HAZAI ♦♦
GYÖKERES ÉS
SIMA VESSZŐ
ES AMERIKAI
ALANYVESSZŐ

Ripári anyatelep az ecsédi telepen.

Különleges csemegeszőlő fajok:

Fehér fajták.

Afus Ali
Erzsébet királyné emléke
Mathiász Pipiske
Szauder Guszláv
Szőlőkertek királynője musc.

Tompa Mihály chass.
Vörösmarty M. musc.

Vörös fajták.

Mathiász Jánosné chass.
Szauder Guszlávné musc.

Az élénk érdeklődésre való tekintettel ajánlatos az előjegyzés.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEJELENIK HAVONTA KÉTSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

Hol vagy István király

Irta: Dr. vitéz Sziráky Károly.

Már régen szélfoszlott a bucsuzó aranyvonat mozdonyának fekete füstje, már régen elhalványult a kíséző őrség alabárdjának ezüst csillogása, régen szürkévé vált a díszmagyarok minden ékesége is, de annak az ereklyetartónak aranyos fénye ma is itt ragyog a lelkünkben.

Ő volt az első, a legnagyobb. Ő rakta le az alapokat, amin a vár épült, hogy egy évezred viharával dacoljon. Ő volt az, aki választani tudott Koppány és Gellért között és ő érezte meg első ízben, mi a nagy különbség Szyrbeszter és a német császár koronája között.

Kilenc évszázad távlatából tudjuk csak igazán megítélni, milyen bölcs volt, milyen jól választott.

Pedig milyen nehéz szívvel adhatta ki a kemény parancsot, hogy nemuljon el a régi, pogány nóta a Duna-Tisza partján, mennyit töprenghelet, amíg kardot fogott az Arpád-házi Koppányra és vajjon nem tiltakozott-e a szíve, amikor a bajor Gizelát vette nőül.

És megis így cselekedett, mert építeni akart országot építeni. Tisztán látó sастekintete hamar észrevette, hogy az a rokontalan magyar nemzet, melyet nyugat-ugrásra és megtorlásra kész ad-iz dühhel figyel, keletről és délről pedig Ázsia pusztáinak újabb és újabb néphulláma fenyeget elnyeléssel, csak úgy maradhat fenn, ha letér az ősök útjáról és új ösvényt tör magának.

A léngesz bölcseségével cselekedett tehát akkor, amikor először is erőt mutatott, úgy bent az országban, mint nyugat felé, s bőkülő jobbát csak akkor nyújtotta, amikor a fokosok már megpuhították a kemény fejeket.

Am tudta, hogy évszázados, évezredes jövőt kizárólag kardok élére építeni nem lehet, mert ennél sokkal maradandóbb értékek a jóság, az igazságosság. Ezek lettek tehát cselekedetei alap-pillérei „A jóságos cselekedetek törvénye főekesség a királyok koronáján, mert a jóságos cselekedetek ura, maga a királyok királya . . . illik a királynak kegyesnek, irgalmasnak és több egyéb jóságokkal teljesnek és ékesnek lenni” — modja fiához intézett intelmeiben. Allamépítő zsenialitása megérezte, hogy a kül-

földtől csak azt szabad átvenni, ami a magyar léleknek megfelel és hogy a kereszténységgel összeegyeztethető népi hagyományok, a magyar szellem Ázsiából hozott értékei a nemzet legdrágább kincsai. A külföldi szokások és törvények szolgái majmolása pedig romlásba dönthetik az államot, mert „ . . . vajjon kicsoda a görögök közül, aki római törvénnyel igazgatná a görögöket, vagy kicsoda az a rómaiak közül, aki görög törvénnyel igazgatná a rómaiakat? Senki. Kövesd ezért az én szokásomat, hogy a te néped között kiváltképpen becsültelessé és dicséretet nyerjél az idegenek előtt” — oktatja Imre herceget.

Több, mint kilencszáz évvel ezelőtt hangzotak el e királyi szavak és előttünk, a ma magyarjai előtt mégis unos-untalan ismételtetni kell azokat! Sokan vannak, akik hiszik és vallják, hogy német törvénnyel kell igazgatni a magyarokat, sokan vannak akik hirdetik, hogy idegen kereszt után kell haladnunk, mert a Szent István kereszt fénye már elhalványodott és sokan vannak, akik arról vannak meggyőződve, hogy a régi alap, a nagy király által megépített pillérek már kimentek a dicatból és új stílust, új szokásokat, új erkölcsöket kell behozni még akkor is, ha az új épület kellően megalapozva nem is lenne.

Nagyon vigyázzunk, mert amint a bölcs király előrelátó döntése ezer évre biztosította a nemzet fennállását, úgy a mostani válaszüton a helytelen döntés a véget jelenthetné.

A szent király öröksége ma is megvan. Az alap, a magyar alkotmány ma is ép és erős. A bástyák bizony megrepedeztek az évezredes viharban, a falak egyike-másika le is dőlt. A rendbehozatal a mi feladatunk. Nem könnyű munka, de a magyar kar még ép és erős.

A hit, a vitézség, a igazságosság és a jóság volt az a négy gránitoszlop, ami fölül a független, keresztény királyság kupolája épült és e kupola legfelső pontján ragyog a korona, az a szent korona, ami nekünk, magyaroknak több, mint koronázási ékszer, több mint 900 esztendősz nemzeti ereklye.

mert ez a szent korona az egyetemes magyarság megfestésítője, ez az a mágnes, ami az elszakított országrészeket húzza, vonzza a budapesti központ felé, s ez az a szent korona, aminek fénye minden homályt, minden megtévesztést, minden félrevezélést meg fog világítani, hogy újra napnál világosabban ragyogjon a magyar igazság.

Vitéz Subik Károly pápai prelátus a katolikus agrárfjusági legényegyletek megszervezéséről.

Dr. Szmracsányi Lajos pápai trónálló egri érsek júniusi pásztorlevelében részletes rendelkezést adott a katolikus agrárfjusági legényegyletek megszervezésére. A főpásztori körleveli hivatkozik az Actio Catholica egri főegyházmegyei központi tanácsának április 21-én tartott gyűlésében kimondott határozatára, amely szükségesnek tartja a földműves ifjuság megszervezést és ezért a főegyházmegye területén minden egyházközségben a katolikus agrárfjusági legényegyletek megalakítását a Katolikus Legényegyletek Országos Szövetségének kötelekeiben, s a Katolikus Agrárfjusági Legényegyletek Országos Titkárságának irányítása mellett. Az év őszének elején az egyes központokban az ifjuság részére háromnapos vezetői tanfolyamokat rendeznek és ezeken a környékbeli 20—25 községből 2—2 olyan földműves ifjusz részt vesz, aki hivatva lesz majd a legényegyletben tisztséget betölteni. Az érseklőpásztor felhívására az Actio Catholica Egri főegyházmegyei Tanácsa az egyházmegyei főtanfelügyelő előlétele alatt álló szervezési szakosztálya az agrárfjusági mozgalom közvetlen irányítására és az Agrárfjusági Legényegyletek munkájának ellenőrzésére a saját kebelében külön alosztályt állított fel, amely a legényegyletek működéséről évenként be fog számolni az A. C. egyházmegyei tanácsának. Ettől az alosztálytól különösen is azt kívánja a Főpásztor, hogy kitűnődöttel utján az egyes agrárfjusági legényegyletek működését a helyszínen is ellenőrizze és azon legyen, hogy ezek a legényegyletek ne csak megalakuljanak, hanem tényleg működjenek is, s az Egyház és Haza javára, nemkülönben földműves népünk lelkiének átforgalmazására és a falu erkölcsi, gazdasági és kulturális emelésére eredményes munkát fejtsenek ki.

Ezt a nagyfontosságú mozgalmat szívet-lelekkel támogatni kívánja a Hevesvármegye az egész megyénk területén. Szeretettel és mély megilletődéssel gondolunk arra a fennkölt intelemre, amellyel az aggasztan korban is friss és bőles szellemű Érseklőpásztor a mai rendkívüli időkben különös gondossággal és mély elgondolással kívánja kézbe venni a földműves ifjuság vallásos és hazafias irányú nevelését. Az Érseklőpásztor által elrendelt és most már egyházmegyeszerte mindenütt teljes erővel megindult mozgalmól munkatársunk beszélgetést folytatott **vitéz Subik Károly** pápai prelátus, apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelővel, aki nekünk a következőket mondotta:

— Ma minden oldalról pártpolitikai mozgalmak és befolyások igyekeznek megszerezni maguknak a földműves ifjuságot. A katolikus agrárfjusági legényegyletek keretében éppen azt akarjuk elérni, hogy ettől az ifjuságtól, mint a magyar jövőendő letelteményeseitől tartunk távol a napi pártpolitika agitatorait, s a vallásos és hazafias szellemében nevelni és fel-

világosítani kívánjuk ifjuságunkat, hogy tisztán lásson, művelődjön és annak idején ne a demagógia agitatorainak cicomás szavai, hanem saját érelet meggyőződése alapján igazodhasson el a közélet minden ágában, még a politikában is. Így óhajtuk Isten segítségével földműves népünknek is, de magyar hazánkunknak is javára elérni azt, hogy az agrár tömegek ne csak vak eszközei legyenek a pártpolitikai játékoknak, hanem tudással, vallásos és hazafias meggyőződéssel telítve, komoly tényezői legyenek a magyar életnek.

Dr. Petro Kálmán országgyűlési képviselő az új szesz törvényről.

Kevesen tudják talán az országban, hogy a most meghozott új szesz törvény legelső sorban dr. Petro Kálmán egri országgyűlési képviselő szívós küzdelmének köszönhető. Dr. Petro képviselő nyolc évvel ezelőtt indított mozgalmat azért a szesz törvényért, amelyet most végre elfogadott a magyar törvényhozás. Munkatársunk beszélgetést folytatott a képviselővel az új törvényről és Eger illusztris képviselője a következőket mondotta:

Még boldogult Gömbös Gyula miniszterelnök ígerte meg nekem, hogy a szesz törvényt elgondoláson szerinti, azaz a magyar szőlőművelők, bortermelők és mezőgazdák érdekeinek figyelembevételével meg fogja csinálni. Sok akadály volt a nagyfontosságú törvénynek, sok miniszter kénytelen volt kitérni a feladat megoldása elől, de most Sztranyavszky földművelési és Reményi-Schneider pénzügyminiszter ur végre felül a hozták a régi várt törvényt. Minden tekintetben meg vagyok a törvénnyel elégedve, mert elgondolásaim és törvényesem teljes megértése felől ebben a bortermelők érdekében. Többet egyelőre nem kívánok mondani ebben az ügyben, mert a magyar szőlőgazdák saját szemükkel fogják látni ennek a törvénynek hordenjét és a dását. Nagy küzdelem volt, de Egerért és nekem ez tökéletesen elegendó ahhoz, hogy örüljek annak, hogy a magyar termelő társadalmat a törvény kiemeli a szesz kartel kezéből és saját kezébe adja. Boldogulánsának feltétlenül.

10—80 százalékos peronospora-kár az egri szőlőkben.

Beszélgetés Braun Károly egri polgármesterrel.

A kiadós esők az egri szőlőhegyeken, mint általában a vármegye egész területén elcsapítottak a peronospora terjedését. Braun Károly polgármester az egri peronospora-károkról a következőket mondta munkatársunknak:

A hozzám érkezett adatok szerint az egri hegyeken eddig 10-től 80 százalékos peronospora-károkat tapasztaltak. Sok szőlőben így már le is szüretelt a peronospora. Itt az utolsó idő arra, hogy minden szőlőgazda igyekezzék minél több permetezéssel megmenteni a termést. Ha ugyanis az elmaradt gyümölcstermés katasztrófa mellett még a szőlők sem hoznának a gazdának hasznot, belátatlan következményekre lenne kilátásunk, amitől azonban meg kellő permetezéssel megmenthetjük az egri határt.

Báró Hatvany Endre Hatvan közegészségügyéért.

Júni. 30-án volt 25 éves évfordúloja annak, hogy Hatvany József báró, Hatvan díszpolgára, a nemes lelkéről és páratlan szociális érzéséről országosan ismert emberbarát elhalálozott.

Talán szebben nem is áldozhatott volna Hatvany Endre báró édesapja emlékének, mint azzal a nemes gesztussal, ahogy azt Várkonyi Sándor főjegyzőhöz intézett levelében bejelentette, hogy üdülőt kíván létesíteni Hatvan község gyengébb egészségű és kevesebb tehetős gyermekei számára.

Értesülésünk szerint a belközségi elemi iskolával kapcsolatosan létesülne ez a nagyszerű intézmény, ahol a gyenge szervezetű, szegénysorsú tanulók ellátásában és megfelelő gondozásban részesülhetnek.

A báró Hatvany család áldozatos munkája, amelyet különösen Hatvanban gyakorolnak, immár tradícióvá vált s mi boldog örömmel köszöntjük ezt az újabb nemes elhatározást, amely a ma néhez napjában igazán nemzetmentő munkának tekinthető.

Dr. Dulin Elek miniszteri osztálytanácsos lett.

Magyarország kormányzoja a miniszterelnökségi sajtóosztály h. vezetőjéül, dr. Dulin Elek c. miniszteri osztálytanácsos, sajtóelőadót miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

A kinevezés a sajtó munkásai között általános örömet és meglepődést keltett, mert a legfelsőbb helyről jött elismerés egy érdemekben gazdag, mindenképpen rátermett, kiváló értelmű, aki a sajtó munkasájaként szemben mindig a legteljesebb jóindulattal és őszinte, meleg érdeklődéssel viselkedett.

Bathó Zoltán dr. min. segédtitkár, miniszteri titkár — sajtóelőadó, — *Eszterhás István dr.* sajtóelőadó pedig min. segédtitkár, sajtóelőadó lett.

Tábori mise ágyutűzben.

Beszélgés vitéz Rédey Gerő gimnáziumi igazgatóval, a hatvanadik gy. o. tábori felkészével a 22 éves harctéri emlékekről.

Heves vármegye minden részéről, Mezőközve-d és a kovesdi járásból valamint a nógrádmegyei sziráki és nógrádi járásokból, lelkesen készülnek már a volt császári és királyi 60. gyalogezred egykori tagjai a Hatvanban szeptember 11-én megtartandó hatvanas ezrednapra. Ismét összegyűjtenek mindenünnen a történelmi nevű magyar ezred fiait, hogy seregszemlét tartsanak és örüljenek egymásnak a harcok veszedelmeiben egybeforrott régi bajtársak.

A Hevesvármegye munkatársa Egerben felkereste vitéz, Rédey Gerő ciszterci rendi gimnáziumi tanárt, a hírneves egri gimnázium igazgatóját, aki a háború kitérésétől kezdve végig a fronton küzdött az ezreddel, mint tartalékos tábori felkész. Vitéz Rédey Gerőt, a mi szeretett és tisztelt, hős, tábori felkészünket Magyarország kormányzója éppen most nevezte ki c. gimnáziumi igazgatónak. Hű bajtársai sorban gratuláltak a kiváló tábori papunknak amikor felkerestük őt mi is és kifejeztük szerencsekívánatainkat a szép kitüntetéshez. Azután elbeszélgettünk a régi tábori emlékekről. Sok-sok szép és

dicsőséges emléket őriz az ezredről vitéz, Rédey Gerő. Minden ütközetnél ott volt, minden dicsőségben és minden szomorúságban része volt. Súlyos köteletségét példásan teljesítette. A felsőbb parancsnokságok nem egyszer figyelmeztették, hogy veszélyes harcolni nem szabad tartózkodnia a legelső vonalban, de Rédey Gerő akkor is felkéréselt bennünket és lelkesített, majd pedig a sebesülteket részesítette lelki vigaszban.

Vitéz Rédey Gerővel az ezred régi emlékeiről beszélgettünk, amelyek már már feledésbe merültek, mert csak a bajtársak egyre ritkuló sorában él az emlékü. Mondja is vitéz Rédey, hogy minden kis epizódját meg kellene örökíteni azoknak a nagy időknek. Mikor azonban azt kérjük, hogy saját emlékeiből mondjon el néhányat, hogy lapunk most a hatvani ezrednap előtt ezzel is felidézhesse a régi dicsőséges múltat, szerénykedve kitér a kérdésünk elől és azt mondja, hogy hiúságnak látszanék, ha ujságban elmondaná a felidézett harctéri eseményeket. Így nem maradt más hátra, mint az, hogy mi magunk mondottuk el vitéz Rédey Gerőnek azokat az emlékeket, amelyek éppen az ő személyével kapcsolatban kitérülhetetlenül élnek minden volt 60-as lelkében. A golyózáporban tartott gyónásokról és az ágyutűzben mondott tábori misékről beszélgettünk el hosszasan, mint egy ujságcikk kerete megengedné. Ideztük 1916 nyarat, amikor Rédey Gerő a császári és királyi 60. gyalogezred tartalékos tábori felkész-századosa a saját tüzérség vonalában tartotta az ünnepélyes tábori misét a király által megdicséért 60. gyalogezred részére. A zenekar is játszott és talán erre figyeltek fel az oroszok, mert rövidesen olyan hatalmas srápnel-tűz kaptunk, hogy az egész ezred lefeküdt a földre a miséző Rédey Gerő ministrans katonája pedig verző fejjel borult le az oltár előtt, mert egy srápnel golyó fején talált.

Voltak ilyen tábori misék is. Vitéz Rédey a beszélgetés során azt mondta, hogy szeretne eljönni a hatvani ezrednapra és el is jön, ha egészsége megengedi. Ezután is kerít azonban a hű bajtársakat, hogy jöjjenek el valamennyien, akik tehetik, a hatvani találkozóra és emlékezzünk vissza azokra, a kik valaha együtt küzdöttek velünk annyi győzelem ütközetben, de nem léteznek vissza, hanem a dicsőség mezején a Hazáért adozták legnagyobb kinsüket: fiatal szép magyar életüket.

Hirling Gyula országos elnök a tűzoltókért.

Múlt számunkban már megemlékeztünk Hirling Gyula vezérigazgató, m. kir. kormányfőtanácsos 40 esztendő tűzoltói szolgálati jubileumáról, s eredményekben gazdag, önzetlen munkásságának nagy-szerű elismeréséről, amely őt az ország tűzoltó szövetségének élére állította.

A hatvani tűzoltótestület, amelynek évtizedek óta főparancsnoka, — Várkonyi Sándor elnöklete alatt nagy szeretettel üdvözölte az őt élt kitüntetett kinevezés alkalmából.

Mint az Országos Tűzoltó Szövetség elnöke, már eddigi működésével is a legnagyobb elismerést vívta ki úgy bajtársai, valamint fellettes hatóságai, a belügyminiszterium illetékes vezetői részéről.

A július 5-én megtartott szövetségi gyűlés meleg óvációban részesítette Hirling Gyulát abból az alkalomból, hogy megvalósította a magyar tűzoltók régi vágyát és üdülőt létesített Hévízen, a beteg bajtársak részére.

Hozzászólás az állástalan ifjúság elhelyezéséhez.

Irta: Dr. Papp Zoltán.

A „Hevesvármegye” legutóbbi számában a t. szerkesztőség Várkonyi Sándor főjegyzővel folytatott beszélgetést közölt. Várkonyi Sándor az állástalan, kenyér nélküli intelligens ifjúság elhelyezésével már akkor is foglalkozott, amikor azzal még senki, amikor az még nem volt kormányprogram.

Az ügynek ilyen tényleges felszínentárlását a legnagyobb helyesléssel fogadhatjuk, mert nem felesleges semmiféle eszköz ennek a nagyfontosságú ügynek a szorgalmazására.

Alkalmam volt az érdekeltekkel összejönni és közvetlenül tapasztalni azokat a felfogásokat, amelyeket maga az érdekelt ifjúság vall és ahogyan sorsának megoldását látja. Ők eddig is a legnagyobb hálával vették az érdekükben történt legcsekélyebb intézkedést is. Egyesek biznak abban, hogy rövidesen foglalkozáshoz jutnak. Fájdalom, sokan vannak azonban olyanok, akik nem hisznek sorsuk jórafordulásában. Vannak közöttük, akik már tíz év óta vannak állás nélkül. Ha ezeknek még öt, illetve tíz évig kell várakozniuk az elhelyezkedésre, életük legtermékenyebb, legértékesebb idejét kénytelenek veszendőben hagyni.

Mások arról panaszkodnak, hogy a munkaadók magas ranggal és nyugdíjjal rendelkező állami tisztviselőket alkalmaznak még ma is, illetve nyugdíjjal rendelkező alkalmazottaikat nem mentik fel a szolgálat alól, annak ellenére, hogy évek óta hangzatlják az álláshalmozások megszüntetését, sőt már az országgyűlésen is többször interpelláltak ebben a tárgyban. Szűkebb hazánkból, Hatvanból is ilyen eseteket soroltak fel.

Ezek a tények mindig meglehetősen resignációval ülik meg az állástalanok lelkét.

Kétségtelen, hogy nagy mulasztás és súlyos felelősség terheli az utolsó évszázad felelős kormányterfiait. A magyar és nemzeti értelemben vett középosztályt nálunk mindegyik mostohán kezelték. Azt mondhatni, hogy nálunk igazi középosztály nem tudott kifejlődni. Árpádházi nagy királyaink a vért szerzett országot meg tudták tartani a nemzetnek, a kornak megfelelő igényeket bőségesen ki tudták elégíteni. III. Endre halálával, illetve az Árpádház kihalásával ennek az országnak a sorsa meg lett pecsételve. Az utánuk következő dinasztiák egy-két nagy királyunk, mint Mátyás, Nagy Lajos stb., kivételével nem folytattak magyar politikát.

A Habsburgok uralomra jutásával megkezdődött a magyarság elproletarizálódása. A főnemesség a nyugati kultúra és szokások majmolásában megelégedett a magyarság igazi életérdekeiről. Nem egy magyar főúri család éppen hazafiailan magatartása folytán tudott nagybirtokhoz jutni. Természetesen itt is voltak kivételek. A középnemesség a rengeteg háborúban, tatár, török dúlásban számban erősen megfogyatkozott. A török elpusztította az országot, de két dologhoz nem nyúlt: nem bántotta a magyarság nyelvét és hitét. A török után azonban jött a német, aki a magyarságot legfontosabb életérdekeiben támadta meg. A magyarság önvédelemből nagy dolgokat és hőstetteket vitt véghez, de miután egymagában nem tudott megbirkózni a germán szörnyeteggel, dermedt létlenségre kényszerült. A dinasztia és kormányai szemében a magyarság

barbár, rebellis volt. Az elvérzett magyarság helyébe idegeneket, főleg németeket telepítettek az országba. A hazájukból kiszorult, nincstelen idegenek az ország legértékesebb területeit elfoglalva jutottak magyar fehér kenyérhez. Ezek az ügyes idegenek a bécsi kormány akarata folytán a magyar élet minden fontos síkján jelentős szerephez jutottak. Megbocsájtathatatlannak büne az akkori kormányoknak, hogy nem nyitották meg a magasabb műveltség megszerzésének lehetőségét intézményesen a magyar faj természetes tartalékai előtt, a magyar parasztság arra való hiai előtt. Ha nem volt magyar értelmiségi középosztály, miért nem hívták azt mesterségesen életre. Miután a magyarság a dinasztia érdekei szempontjából megbízhatatlan volt, céjakra onnan vettek embereket, ahonnan legkönnyebben elérhetőek, az idegenek közül. Így idegenek, főleg németek foglalták el a magyar élet majdnem minden fontos őrhelyét.

Ez a rettenetes idegen invázió csak úgy volt túlélhető, hála a magyar génusznak, hogy ezeknek az idegeneknek legnagyobb része magyarrá lett. A magyar éghajlat, a magyar kultúra, a magyar jellem varázsa, a magyar történelem meghatározó hősi volta, a magyar nyelv szépsége tényleg magyarrá tette nagy részüket, asszimilálódtak. Másik részük azonban csak hangoztatta magyarságát, hogy kenyérét minél nagyobbra növelje, valójában pedig nem érzett közösséget a neki életet adó magyarsággal.

Egyik nagynevű egyetemi tanárunk nagy óvatosságra inti a magyar közleletet. Úgyesen és jól bánjunk az asszimilálódtott németekkel, nehogy azok most, amikor a harmadik birodalom oly nagyszerűt alkot és amidőn a német fajmádat, öntudat és büszkeség önmagát isteníti, — ismét rokonzenézzenek véreikkal, nehogy a harmadik birodalom politikai vezetése alá helyezze magukat, nehogy disszimilálódjának.

Köz-, illetve irodalmi életünk másik kiválósága nem régen azonban kimutatta, hogy disszimiláció nincs. Az idegent vagy megejtette a magyar táj varázsa és generációkon át lassan asszimilálódtott, vagyis magyarrá lett, vagy idegen maradt. Az asszimilálódtott idegen annyira magyarrá lett, hogy a germán faj felvirágzása hidegen hagyja. Tehát nem kell felteni ezeket a magyarrá lett idegeneket, nem kell őket különösebb elbánásban részesíteni és előnyökhöz juttatni. Az asszimiláció az egyén lelkében játszódik le, kívülről ellen nem őrizhető, le nem mérhető. A magyar ügyet akkor szolgáljuk legjobban, ha a magyarság történelmi műhelyébe, a magyar élet minden fontos őrhelyére a művelt, tudományosan képzett keresztény magyar ifjúságot helyezzük. Elég volt a magyar faj mellözéséből.

A világháború utáni szörnyű katasztrófa is nagyrészt azért következett be, mert nem volt igazi, történelmileg iskolázott, fajilag öntudatos, a magyar jövőért mindenkor halni kész, szervezett magyar középosztály. A magyar közlelet őrhelyei nagyrészt asszimilált vagy nem asszimilált idegenekkel voltak tele. A magyar középosztály jelentős része a világháborúban elvérzett, az itthon lévők egy része szervezeten volt, másrésze téveszínéktől volt félrevezetve. Ilyen körülmények között politikai szelhamosok könnyen hatalmukba tudták keríteni a marxista tanokkal megfertőzött, kiéhezett és a világháborúban legnagyobb véráldozatot hozott nincstelen tömeget. Nem volt egy nagyszámú, öntudatos és erélyes középosztály, mely meg tudta volna akadá-

lyozni a szörnyű pusztítást, rombolást és züllést. A főúri osztály, az arisztokrácia és a gentri szintén képtelen volt erre.

Látjuk tehát, hogy a magyar élet leromlása a katasztrófák, a magyarság egyes rétegeinek elaljasodása azért következett be, mert nem volt olyan középosztály, amely ennek az országnak az ügyeit, nagy európai társtalanságunkban, erős kézzel és tisztán vezethette volna. Az előidőkben teljesen elhanyagolták ezt a nemzetet fenntartó produktív osztályt.

Hála a magyarok Istenének, a világháború után a nemzet öntudatra ébredt. Ma már nem kell függetlenségünkért, nyelvünkért küzdenünk és nem kell egy kizsákmányoló irányzattal szemben élethalálharcot vívunk. Országunk két harmadát elrabolták, kisebbek és szegényebbek vagyunk, mint az Árpádok alatt voltunk, de meg van dicső történelmi multunk, hivatásudatunk és faji öntudatunk.

Hivatásunkat csak akkor tudjuk betölteni és csak akkor tudjuk biztosítani a magyar történelem újabb ezer évét, ha a magyar élet minden örhélyére, történelmileg iskolázott öntudatos magyar férfiakat állítunk.

A magyar nemzet kitermelte magából az intelligens, nemzeti eszményeihez hű magyar ifjúságot. Alkalmat kell adni ennek az ifjúságnak, hogy tudását a nemzet érdekében érvényesíthesse. Minden magyar embernek, de különösen a tiszta priuszú magyar ifjúságnak helyet kell adni úgy a közéletben mint a gazdasági életben. Lehetőséget kell nyújtani arra, hogy a keresztény magyar ifjúság saját jövőjét maga alakíthassa ki a magyarság történelmi műhelyében.

Az államhatalomnak gondoskodnia kell arról, hogy a magyar ifjú saját országában kenyérhez jusson.

Ez a magyar ifjú sokat szenvedett, várt, tanult és nyugalmát eddig még nem vesztette el. A magyar génusz mindegyik lelkében élő valóság. Bármennyire is kísértésnek vannak kitéve, az idegen, főleg marxista eszmék soha sem fognak gyökeret verni lelkükben.

Az értelmiségi középosztály várja a magyar közélettől és magyar társadalomtól, hogy a munkahelyeken alkalmat adjon neki, a szebb magyar jövő kiépítésében.

Emlékezzünk régiokról . . .

Farkas Dezső.

Szegény jó Farkas Dezső jutott az eszembe. A halvaniak volt főjegyzője, aki előbb palócországban volt szolgabíró. Kevés zseniálisabb és kedvesebb embert ismertem nála. Ha íráskészségét, zenei tudását és előadóképességét érvényesíthette volna, ha nem kellett volna aklákat elintéznie, legelső jelesseink sorában emlegetnénk a nevét.

Láttam szárnyai bontakozását. Az Arany János utcai kis diákszobában a három sántító lábú íróasztal mellett három fiatal jogászygyerek igyekezett „irányítani a közveleményt”: Popovics Szilárd, aki a „Hevesvármegyei Hírlap”-nál dolgozott; később mint a budapesti kir. ügyesség alelnöke halt meg, az, aki még nem volt „Öreg Vitéz” mikor az „Egri Ujság” hasábjait töltögette és Farkas Dezső, aki az „Eger”-t boldogította.

Mennyi ötlet, vidám croquis, haragos vezércikk,

vonalt alatti tárca született e mellett a három festett íróasztal mellett. Sőt még egy operett is. Mai nap-ság is sajnálom, hogy elveszett a kézírata, partitúrája, mindene. Csak a címe maradt meg a fejemből: „A nagytólvölgyi regattabál.”

Szövegét írta az akkor még „ifjú vitéz” verseit Popovics Szilárd és zenéjét Farkas Dezső. Egy-két taktus néha visszacseng botfüleimbe, de épen botfüleim miatt még Huszthy Zoli sem tudná azt lekotázni, ha megpróbálnám leénekelni. Szóval elveszett ez a közkinccs. Hát ezért épen nem nagy kár, de annál nagyobb kár, hogy a szegény Farkas Dezső őshumorából fakadt jóízű, leginkább a palócok körül forogó apróságaie lveszttek. Egyet megmentelt ezek közül a komoly „Magyar Nyelvőr”, mikor a leleszi Vas Csutora Bernát históriáját, mint a magyar népköltés gyöngyét leköszölte, abban a tudatban, hogy az népi termék. Pedig a Farkas Dezső volt szövege, jellegzetes dallama egyaránt.

A palóc anekdoták java része a domonkosiak körül forog, akik arról híresek, hogy keresztben viték a létrát az erdőben. Farkas Dezső inkább Leleszre „transformálta” palóchistóriáit, melyeket néha úgy variált, mint a zeneszerző a népies molivumokat.

Kedvencei voltak a lelesziek, akik Egerbe bejövet nem győztek csodálkozni a kolosszális nagyságú lyceum óriási méretein.

— Derék nagy épület! mondja az egyik.

— Ugyan hun építhették? így a másik.

— Bionyosan ottég valahon Pes körő, vágja rá a harmadik.

Persze, mert ezen nincs rajta, mint a piski-i hidon, hogy épült helyben.

* * *

Más:

Felbámulnak a lelesziek a tövőből a nagyon magas csonkamecselre.

— Anyye, de magos!

— Ugyan hogy építhették ilyen magosra?

— Bionyosan felüiről kezdték.

* * *

Ugyanennek más változata:

— Ugyan hogy építhették ilyen magosra?

— Bia úgyisa! — vágja rá a leleszi ezermester: vagyonk mi mesteremberek; hát én hogy kötöm odahaza a seprűt!?

Ha ugy egyszer másszor eszembe jut még valami ezekből az apróságokból, majd leírom azokat is. Ez is egyik módja a mult konzerválásának.

Öreg Vitéz.

Séta a „Gonosz ember” kertjében.

Írta: Hovesy Gusztávnó.

Aki csak azért vasutazik ki Berlinből Potsdamba a Hoherzollernek e kedvelt városkájába, hogy remek palotákat, pompás parkokat s főleg a rokokó építkezés gyöngyét: a bűbajos Sanssoucit láthassa, — annak is igazza van, de szerintem csak félig. Hanem aki azzal a gondolattal tette meg ezt az egyórás utat: na, én most Nagy Frigyes porosz királlyal szeretnék találkozni — az olyan aztán igazán nem ment hiába.

Mert minden, ami ott látható, annyira magán viseli e félelmesen nagy egyéniség emlékét — hogy szinte azt hihetjük:

Ugyan, hogy halhatott volna már meg? — de-

Középiskola és a jogi szakoktatás.

Írta: ifj. dr. Katrics Kálmán.

Reformok korában élünk... Ugyszólván nem múlik hónap anélkül, hogy ne hallanók vagy ne olvasnók valamely politikai, közgazdasági vagy kulturális téren létesült, illetve tervbe vett újítás híret. Szociális elgondolások, pénzügypolitikai, közigazgatási és közjogi árendezések javaslatai és ki tudná felsorolni milyen újabb és újabb reformok bukkannak fel nap-nap után a sajtó hasábjain, gazdaság- és társadalompolitikai fronton.

A szellem- és kultúrpolitika vonalán fölvetődő kérdések sorából pedig a felsőoktatás-ügy átszervezésének problémája nyomul az átalakító tervezgetések homoktérébe.

Itt is elsősorban a jogi szakoktatásé.

Azt hiszem nem lesz érdektelen, ha most, amikor nem rég csapódott be ismét a gimnáziumok kapujai, amikor újból a szellemi pályákra lépő fiatalok felé terelődik az általános figyelem, néhány mondatot szentelünk e kérdés vizsgálatának, *egy eddig figyelmetlenül hagyott szempontból nézve.*

Senki meggyugtatni az olvasót: nem fogom megpróbálni megmagyarázni az aprólékosan kidolgozott tanügyi reformi feladatok góliáival. Se kedvem, se hivatásom ehhez. Csak hangot kívánnék adni abbéli székely véleményemnek, hogy a jogi szakoktatás *egész-szerűsége és szerkesztésének már a középiskolából kellene kiindulnia!*

A középiskola — ez ez nem vád akar lenni, csak ténybeli megállapítás, — elsősorban irodalomtanítási, szociális és matematikai professzorokat nevel (és nevelésük neve), de még legutóbb sorban sem jogászokat. Mindaddig tudjuk, hogy a századunkkoriban még a jogász pályákra döntők! Látjuk, hogy a gimnázium-pályából az előbbieknél is több közül csak önértékelésük alapján lesznek politikai vagy fizikatanodák, — amint a későbbiekben — jogászok. S a „non scilicet” elvát az „*diu ius*” hagyományvesztés közölközteti, hogy a nem hangzott eljelen soha több jogosultság, mint éppen napjainkban.

Lehet-e esély, vagyis a jövő világot rendezni arról, hogy vajon emberiségünk jövője a történelmet, a múltat, a múltat és a jövőt önként láthatatlan szellemi szűz feladatok kárára... Egy azonban bizonyos: mindaddig, amíg hisszük, — amiért hogy hiszünk, hogy sosem — az a sorsunk befolyásunk, hogy az élet nem eszményi intézmények és közmunkák, hanem a tudatos emberiség, akikkel való együttműködés is meg kell, — mindaddig kimogasló: megpróbálunk számítani, akiknek hivatása az állam, a jövő, az életünk irányítása, illetve a társadalmi fejlődés és a működésében a szociális méltányosság elérése, a zsinatok keresztülvitele, — vagyis a *politikus, a jogász* számára. A jogász szerepe valóban a *papé* után kellene, hogy következzen. Képzettsége és hivatászeretete a legelsőbbrendű kérdések volna tehát.

Mi ezzel szemben a helyzet a nevelés során?

Az, hogy a középiskolákban még csak a halvány lehetőség sincs megadva ahhoz, hogy a fogékony fiatal lelkekben a jogász hivatás, a szociális eszmék, az államtudományi és társadalomtudományi tanulmányok iránt kedv, hajlandóság vagy tehetség ébélhessen!

Megkísérlem kimutatni, hogy e neveléstani szemszögből vizsgálva a jogász helyzete mutatkozik a legmostohábbnak.

Vegyük csak sorra azokat az egyetemi tudománysszakokat, illetve életpályákat, amelyekre az értelmiségi hivatást választó diák léphet.

Aki a *tanári* pályára kerül — azt hiszem fölösleges is bővebben fejtegetnem — tudásának és leendő hivatásának alapjait már a gimnáziumban szerzi meg. Ama tárgyakat kell előadnia, melyekkel mint diák az iskolában is foglalkozott.

Ha a *papi* hivatás lesz osztályrésze, s a classica filológiát, valamint a vallástant nem csupán az óra előtti szünetek lázas kapkodásában, hanem lelkiismeretesen is tanulja, — már tekintélyes tudáskomplexummal nyit be a teológia kapuján.

Aki orvos lesz, — a természetrajz, vegytan, fizika és egészségügy tárgyaiban nem lekiicsinylendő ösztönzést és házist találhat egyetemi studimáihoz.

Hogy pedig *mérnök* legyen valaki, — erre geometria, algebra, vegytan, fizika és ábrázoló mértan szolgálnak kedvszerkentők és előkészítők gyanánt.

Egyedül a leendő *jogász* mered tájékozatlanul a reá váró feladatok elé, aki agyában évszámok, képletek, mértani idomok és életrajzi adatok szellemi podgyászával nyit be a jurisprudentia csarnokába, hogy telve kísérleteket próbáljon tenni grammatika s irodalomra, illetve matematika-természettudományra beállított agyvelőjének a köz- és magánjog, a gazdaságtan, politika, jog és társadalom-bölcsélet szemléltetése való átváltása iránt. De a jobbik eset, ha egyáltalán kísérletet tesz erre. Sokkal valószínűbb, hogy az a jampac nyegleség kerékdik majd fölül benne, mely világfölynyesen lemosolyog mindent, ami előtte idegen vagy érthetetlen s unottan legyint: „számárság az egész.” Annál is inkább hajlamos lesz erre, mert a középiskolában sokszor nemcsak diáktársai, az eljövendő (de egyelőre még érthető) fizika-professzorjelöltek, hanem — sajnos — nem egyszer tanárai is (persze nem az értékesebbek közül) sikeresen működnek közre hozzá nem értő, de annál guavosabb megjegyzésekkel a jogász hivatás lebecsköléséhez, vagy nevelésének, utáltatásához.

Nem nehéz belátni, hogy ennek az egész nemcsak a tan (s közvetve az egész élete) vállalja kárát a felkészülés a hivatás útjára, — őt nem fűtött jogászok köztöltő szereplése folytán. És ebben a közéletben nem egyszer éppen azok fogják legjobban szidalmazni a „konceptió nélküli politikusokat” és „szűhák jogászokat,” akik esetleg maguk is felelősek azért, ha erre a pályára nem éppen a legelőzőbb elműjű és emelkedettebb gondolkozású ifjak éreznek különös csábító erőt.

Oly tények ezek, amelyek fölött nem lehet cunyas vagy fölynyes mosolygással tenni napirendre. A Ma politikája nem tűr meggondolatlanágokat. A kibontakozás útjának legcélszerűbb módszereit keresi mindenben, a legacionálisabb eszközök igénybevételével. A válság kezdő gondolkodásra szoktatni a világot.

Mi volna hát megoldásra váró és keresztül is viheto feladat?

1. Megadni már a gimnáziumban a jogász hajlandóság föl-bredésnek a jogi, közigazgatási funkciók helyes értékelésének, megbecsülésének lehetőségét és

2. megkísérteni a kapcsolatot, átmenetet az egyetem jogi studiumai felé.

E kétfelé ágazó feladat *megvalósításának esz-köze, illetve legminimálisabb követelménye volna:*

A gimnázium két felső osztályában kötelező jog és társadalomtudományi bevezető-tárgy létesítése.

Ebből — ha csak vázlatosan is — tájékozódást szerezhetne a tanuló a jog lényegéről, a társadalom életében lejátszódó nagyjelentőségű és bonyolódott szerepéről a „szabadság” és „szervezettség” egész életünkbe befolyó politikai alapproblémáiról, az ismeretágakról, melyek mindezzel összefüggenek, s egyben azokról a funkciókörökről, melyeket mint jogásznak — ki hivatását eszményien fogja föl — betölteni kell. Nem tudom, szomorú, vagy neveléséges dolognak tartható-e az a tény, hogy bármely jó fejű iparoslanonc több jogi és közgazdasági ismerettel rendelkezik, mint egy érettségizett diák...

Hallom az ellenvetéseket:

A középiskola — és különösen a gimnázium — nem arra van rendelve, hogy *szakismereteket* nyújtson, hanem hogy az *értelem fejlesztése* mellett megadja az *általános műveltség* alapját. De különben is — folytathatná az ellenvető — a középiskolások olyannyira túl vannak terhelve máris, hogy új studiumnak a tanrendbe illesztése a lehetetlennel határos, vagy ha mégis megtörténnék, — nem hozná meg a kívánt eredményt.

Mindez igen tetszetős érv s bizonyos értelemben igaz is.

De vajjon, mi az „általános műveltség,” ha nem különböző „szakismeretek” elemeiből összerót tudáshalmaz? Ha pedig így van, — miért kell kizárni az általános műveltség e szakismereti rész elemei közül épp a jogiakat? *Mi tartozik vajjon inkább az általános műveltség körébe, ha nem a jogi és társadalmi vonatkozások bizonyos ismerete?* A „gondolkodás nevelésére” is volna oly alkalmas egy kis jogi ízelítő, mint akár az irodalomtörténeti életrajzok, akár a különböző rendhagyó igék, vagy a történelem véres csatáinak felsorolatlása — persze más irányban. Ami a túlterheltséget illeti, — ez már komolyabb érv. Nagyon természetes, hogy ennek az új tantárgynak beillesztése nem lehetne végbe egyéb studiumok rövidítése nélkül. Am meg lehetünk győződve arról, hogy az eljövendő mérnökök vagy számtan-professzorok nem fogják túlságos kárát vallani annak, ha a gimnáziumban valamivel kevesebb algebrát és geometriát élvezhetnek és a leendő poéták se fognak könnyeket hullatni, ha nem kell okvelelőül elolvasniuk a „Marssal társalkodó Murányi Vénuszt”.

Hiszen, hangsúlyozom, csak rövid jog- és társadalomtudományi „propedeuticum” beiktatásáról lenne szó, amilyen például a gimnáziumok VII. osztályában az *egészségtan*, vagy a VIII.-ban a *filozófia*.

Meggyőződésem, hogy ez a rövid *jog*, illetve *társadalomtudományi bevezető* a legkülönbözőbb tehetségű és hajlamú diákok egyetemes érdeklődésével találkozhatnak. Arról pedig beszélni sem kell, hogy ebbeli tudásának az ifjú — bármilyen pályát válasszon is — nem keveset hasznát látná. Mert hiszen nem pusztán üres frázis, az a mondás, hogy a jog oly nélkülözhetetlenséggel fon körül bennünket, mint a levegő, melyben élünk és hogy kikerülhetetlen parancsadónk a — bölcsőtől a sírig...

Ezzel pontot is tesztek hosszúra nyúlt cikkem után. Tudom, hogy szavam nem kelt visszhangot azok lelkében, kiknek hatalom adatott intézni a közoktatás sorsát. Az is valószínű, hogy nem mondtam újat, hiszen az a kívánság, amelynek kifejezést

adtam, bizonyos hangot öltött már jogászberek ajkán. Mindegy. Bennem is élt ez a hang és el kellett mondanom. S ezzel — salvavi animam meam...

Telepítés pénz nélkül.

Beszélgetés Meixner Jenővel a Hevesmegyei Takarékpénztár fűzesabonyi igazgatójával.

A nagy nemzeti és szociálpolitikai kérdések között, amelyek ma országunk vezetőit és az egész magyar közvéleményt foglalkoztatják, első helyen áll a telepítés kérdése. Az állam gazdasági helyzete nem engedi meg, hogy az ország három és felmillió nincstelen földművelő akosságát márol holnapra elhelyezzék a földparcellázásra kerülő földbirtokokon, mert még abban az esetben is, ha elegendő földterület állana rendelkezésre, a földet csak pénzzel lehet igénybevenni, a telepes pedig magával a földterülettel nem mehet semmire, ha nincs megfelelő tőkéje a mezőgazdasági felszerelésekre, vetőmagra, gépekre, stb. Eppen ezért igen figyelemre méltónak találjuk azokat az elgondolásokat, amelyeket Meixner Jenőtől, a Hevesmegyei Takarékpénztár fűzesabonyi fiókjának igazgatójától hallottunk a telepítés kérdése-re vonatkozólag Beszélgetésünk során Meixner igazgató a következőket mondotta:

— Vegyük példának a fűzesabonyi adatokat. A hétezer lakossal rendelkező nagyközségben 2000 gazda él, ezek közül pedig kb. 300 van olyan két-három kat. hold földdel rendelkező kisbirtokos, aki állandóan bérel olyan birtokokat amelyekben maga a tulajdonos nem tud vagy nem óhajt dolgozni. Átlag három mázsa búzát fizetnek holdanként ezek a kis bérlők, azaz átlag 60 pengőt holdanként. Ezek a kis bérlők felszereléssel és munkatőkével rendelkeznek. A telepítésnél ezek az emberek véleményem és elgondolásom szerint minden külön pénzügyi művelet nélkül és az állam vagy a köz minden megterhelése nélkül jöhetnének számításba. Egy hold föld után ma is fizetnek évi 60 pengőt és ha az ilyen megfelelő embereket a telepítésnél átlag egy huszholdas földbirtokhoz juttatnánk, husz esztendő alatt az évi törősséggel kifizetnek a föld árát, mely nem lenne több semmi esetre holdanként ezétkétszáz pengővel. A ma fizetett évi haszonbérrel tehát földhöz is jutnának ezek a kis emberek és látható, hogy ha eddig tudták fizetni a haszonbért, a jövőben annál inkább fizetnének, mert itt már a saját földjüket fizetnének.

Elgondolásom csak megkönnyítene kormányzatunk bölcs szándékának keresztülvitelét a telepítések körül és az az összeg, körülbelül évi három és fél millió pengő, amely a költségvetésben a földművelésügyi miniszter urnak a telepítések céljaira rendelkezésre áll, teljes mértékben azoknak a részére szabadulna fel, akik nem rendelkeznek sem vetőmaggal, sem jószággal, sem felszereléssel a telepítéshez. Az ilyen kisembereknek ugyanis az államnak kellene segítenie abban, hogy földből jussanak és a föld birtokában azután meg is maradhassanak. Tulan igen nagy kár volt annak idején az is, hogy a védettség körül nem érvényesült az az elgondolás, amely a telepítés javára igyekezett volna megoldani ezt a kérdést.

Jöhettek volna ugyanis olyan telepesek, mint akiket fentebb említettem, akik ugyanis husz év alatt évi 60 pengőt fizetnének egy hold föld után, azoknak fizetésével teljes mértékben meg lehetne elegendve a pénzügyet és nem következett volna be az a tetemes kár, amelyet a védettség okozott a magyar gazdasági és hitelleltben.

OMGE vándorgyűlése vármegyénkben.

Nagyjelentőségű eseménye volt vármegyénk gazdaságszervező és Országos Magyar Gazdasági Egyesület hevesmegyei tanulmányi szemléje és egrri vándorgyűlése. A tanulmányi szemle autócarok és magánautók hosszú sorával, mintegy 180 résztvevővel a hatvani uradalmakban kezdődött, hol Legány Ödön tanár fogadta az OMGE urait és Balogh István a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület igazgatója üdvözölte a megye gazdaságszervezőjének nevében a tanulmányút előkelő társaságát. A Hatvani Nővényemesítő üzem és szaporító gazdaság megtekintése után a Kompolti M. Kir. Állami Béruradalom megismerése követekezett Tarnóca, Kompolt, Honvédhalom gazdaságok állattenyésztése és növénytermesztése kerülvén bemutatásra, az uradalmat Kakassy Ödön jószágigazgató vezetésével az uradalmi tisztikar mutatta be a tanulmányi társaságnak, a magnemesítőt Fleischmann Rudolf magnemesítő igazgató, — Tarnócán fogadta a tanulmányút résztvevőit dr. Hedry Lőrinc főispán, Okolicsányi Imre alispán és dr. Szabo Gyula, az egrri járás főszolgabírája, kik aztán végig is kísérték a háromnapos uton a társaságot. — Az állami béruradalom után az egrri érsekség főzsesabonyi gazdaságában vitéz Subik Károly pápai prelátnak, jószágkormányzó fogadta a Zboray László főintéző vezetése alatt kalauzoló tisztikar élén a vendégeket, megtekintettek a berekajjai, a szikszói, felnémeti gazdaságokat, állattenyésztés, növénytermesztés és a mintaszéru központi javítóműhellyel, maltrárak, raktárak, hizlalókkal ellátott gazdaságok óriási feltűnést keltettek. A szarvaskői gyümölcsös megtekintése után a felsőtárkányi erdőgazdaságban vacsora fejezte be az első nap programját.

Második napon az egrri érsekség Nagytálván levő majorja és öntözhető gyümölcsöse, a maklári kiscsardák példás szarvasmarha tenyésztése, az egrri főkapitány szihalmi, pusztarabolyi gazdaságai, híres gulyái, Mocsány Dániel szép ménese, vitéz Oláh Gyula farmosi szimmentáli tehenezete, a szatmári püspökség pusztahidvégi gazdaságainak országsszerte híres magalica, juh és magyar marhatenyésztése, poroszói Graeff Károly nevezetes ménese, gulyája és végül Füzesabony kiscsardáinak a legelőkre összpontosított gulyája került megismerésre, este pedig az egrri Koronában volt barátságos vacsora.

Harmadnapon Eger nevezetességeinek megtekintése után tartotta meg gróf Sommsich László elnökölte alatt az OMGE vándorgyűlést a vármegyeház szinte zsúfolásig megtelt nagytermében, hol Wellman Oszkár az állattenyésztési szakosztály elnökének meghívója után dr. Hedry Lőrinc főispánunk üdvözölte szép beszédben az OMGE tanulmányi szemléjét és vándorgyűlést, mondván, hogy Hevesmegyében a föld szeretetében egybeforrottan dolgozik a nemzeti újjáépítésért szívós kitartással és teljes szociális békében a munkás földmives, kiscsarda és nagycsarda. — Az üdvözléseket Sommsich László gróf köszönte meg az OMGE nevében, megállapítva, hogy Hevesmegye a tanulmányút során tiszteltreméltóan kimagasló eredményeket mutat fel a gazdálkodás minden ágában és megállapította, hogy a bemutatott nagykiterjedésű főpapi birtokok mintagazdálkodása élő cáfolata azon támadásoknak, amelyeket bizonyos körök ezen gazdaságok ellen a közvéleményben megalapozni igyekeztek.

Vitéz Subik Károly pápai prelátnak az egrri ér-

seki uradalmak jószágkormányzója magas, szárnyalású beszédben vázolta azon feladatokat, amelyek az egyházi birtokokat terhelik s az egyház, a közoktatás, a ludományos buvárkodás, a karitatív és szociális feladatok mellett az egyházi birtokok gazdasági nevelő és tanító szerepéről tartott bőszéges adatokkal illusztrált és a tetszésnyilvánításokkal többször félbeszakított nagyhatású előadást.

Balogh István kir. gazdasági tanácsos, a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület igazgatója ismertette a vándorgyűléssel Hevesmegye állattenyésztési viszonyait. Előadásának megértéséhez nagyban hozzájárult egy színes grafikonyűjtemény, amely a vármegye 6 járásának természeti adottságaiból vezette le azokat az érdekes következtetéseket, amelyek a megye egyes járásában jelentkeznek, s amelyeknek a kiküszöbölése kívül esik a tenyésztői munka hatáskörén.

Hevesmegye területe ugyszólván az ország minden jellegzetes vidékét magában foglalja. Az egész kifejezetten alföldi jellegű, nagy rét és legelőterületű tiszafüredi járás és a közel 1000 méterig emelkedő bércekkal elhalmazott erős pétérvásári járás közötti átmenetet képviselik az egyéb járasok, amelyek közül kimagasló állattenyésztési eredményeket mutat fel a hevesi járás és örvendetesen fejlődött kedvezőellen erős vidéke ellenére a pétérvásári járás. Ezekkel szemben a nagy szőlő, gyümölcs és szántóföldi kertkultúrájú gyöngyösi és hatvani járasok a jó értékesítési viszonyok következtében inkább kisebb állatlétszámmal, de jobban fejlődő egyedekkel minőségben tudnak eredményeket felmutatni, a lótenyésztésben viszont teljesen visszamaradtak, holott nagyobb lóállományt tüntettek fel, mint a tényleges lótenyésztő tiszafüredi, hevesi és egrri járasok. Ennek oka a magasabb kultúra következtében jelentkező nagyarányú lóhasználatban keresendő, melyből a hatvani és gyöngyösi járasok erős fogyasztók.

Az állatállomány számszerű adatainak ismertetését a járasok számos állatállományának mérlegelt feltüntető grafikoncsoporttal fejezte be előadó, igen érdekes és jól áttekinthető képet adva ezzel a vándorgyűlés közönségének Hevesmegye bonyolult természeti viszonyai között igen sokféleképen alakuló állattenyésztéséről.

Előadása másik részében az állattenyésztés fejlődését ismertette a szabadságharcot követő időktől egészen napjainkig. Oroszlánrésze volt az 1858-ban alakult Hevesmegyei Gazdasági Egyesületnek a mai fejlett állattenyésztés kialakításában, mert már a hetvenes években foglalkozott pinzgauer tenyészállatbehozattal révén a hazai pirostarka tájfajta hevesmegyei változatának kifejlesztésével. Nagy és maradó értékeket termelt ki az egyesület Borhy György m. kir. t. t. jelenlegi elnök szerencséskezű és fáradhatatlan működésével 1898–1914 évek között, mert mint az egyesület állattenyésztési szakosztályának elnöke megszervezte a kiscsarda állatállomány gyors feljavítását kedvezményes állat kölcsönökkel és személyesen irányított bonyhádi tehének és üszök importjával. Az említett évek alatt közel 1800 bonyhádvidéki tehén és üszök került kedvező fizetési feltételekkel főképen gyöngyösi, hevesi és egrri jársbeli kiscsardákhoz, az uradalmi állomány javítására pedig szintén az ő személyes kiválógalása alapján 3 ízben importált az egyesület Swájchól nagyértékű bikákat, üszöket és tehéneket is. — A lótenyésztésben országghírű neve volt az egyesület 1914–1926 években volt elnökének, néhai poroszói Graeff Jenő örökös felsőházi tagnak, ki a vármegye tenyésztését

e téren megszervezte. Kiváló mének, a poroszloi ménes megalapítása, az angol, az angol félvér, arab és legutoljára a lipizzai tenyészkörzetek megállapítása mind az ő nevéhez fűződnek s örök időre kitörölhetetlen emléket állítottak az ő nevének Hevesmegye lotenyészlésében.

Előadását a most működő intézmények ismeretelése után azzal fejezte be előadó, hogy a viszonyok megszabta határokon belül a magyar gazda

mindég mindenből elő tudja állítani azokat az értékeket, amelyek megteremtéséhez tudás, szorgalom és kitartás szükséges. Ha Hevesmegye kisgazdaságainak szorgalom és kitartásához a ma már nélkülözhetetlen tudás fegyverét is maradéktalanul kezebe lehet majd adni: áldás és jólét fakad majd a szorgalom és kitartás nyomán s ez Hevesmegye állattenyésztésének színvonalában is kifejezésre fog jutni.

Az állattenyésztés alapjait képező művelési ágak Hevesmegye járásaiiban.

	Egri	Gyöngyösi	Halvani	Hevesi	Petervására	Tiszafüredi	Összes
Egész járás területe	133.956	126.953	71 555	103 473	105.297	108 160	649 424
Állattenyésztés alapját képező szántó-, rét-, legelő területek	94.017	77.851	50.008	91 967	53 535	96.875	464.253
Állattenyésztés alapját képező az összterület %-ban	75 5%	61 2%	69 5%	88 8%	50 9%	89 4%	71 8%
A megye állattenyésztési alapját képező összterületből esik a járásra	20 6%	19 5%	11%	15 9%	16 3%	17 7%	100%
Szavasmarha drb.	14 125	8 664	5 195	11 954	7 591	10 971	58 500
%	24 2	14 8	8 9	20 4	12 9	18 8	100
Ló drb.	7 614	5 789	3 856	6 332	3 957	5 618	33 196
%	22 9	17 5	11 7	19 0	12 0	16 9	100
Sertés drb.	34 252	19 325	17 161	22 536	18 347	21 143	132 762
%	25 8	14 6	12 9	17 0	13 8	15 9	100
Juh drb.	17 249	7 944	5 350	14 730	8 912	15 303	69 188
%	24 8	11 4	7 7	21 2	12 8	22 1	100
Baromfi drb.	234 557	151 992	83 103	168 579	101 516	117 367	857 114
%	27 4	17 7	9 7	19 7	11 8	13 7	100

Manninger Rozsó egyetemi tanár állategészségügy fontosabb és aktuális kérdéseiről tartott magasszínvonalu előadásában különösen a száj és körmfájás most sajnálatos aktualitással bíró ismertetését honorálta tetszéssel a vándorgyűlés közönsége, amely a gyűlés befejezése után az erdős Egerbátta—Sirok—Recsk utvonalon Parád fürdőbe kocszolt

autókaravánjával, ott ebédelvén a remek park és strandon maradtak a vendégek délután 5 óráig, majd Mátraháza és Kekesen azonnali es vacsora után oszlott szét az OMGE 1938 évi vándorgyűlésének illusztris közönsége, a legszebb és legjobb benyomásokkal Hevesmegye gazdasági kultúrája és természeti szépségei iránt.

Mi ujság Gyöngyösön?

Ha őszintén akarnánk válaszolni a címben feltett kérdésre, — azt kellene mondanunk, szomorúság, csüggedés uralkodik a gyöngyösi lelkében. Fájó keserűséggel a lelkükben beszélnek az érdekelt szülő gazdák a helyi községi törvényekkel kapcsolatos minden megmozdulásuk eddigi sikertelenségéről.

A tavaszi nagy mérvű pusztítása csak most bontakozik ki egész nagyságában. Az előző évek pezsgő piaci életét a sajnálatos pangás váltotta fel.

Hogy számokkal is megvilágítsuk Gyöngyös és környéke küzdő, verejtékező termelő társadalmának súlyos veszteségeit, — rá kell mutatnunk arra a szomorú statisztikára, amelyet a cseresznye, barack, dió idei értékesítése mutat.

Cseresznyéből és barackból a múlt évi mennyiségnek csupán cca. 5 százaléka termelt az idén, amely számokban kifejezve a cseresznyénél cca 300 000, a baracknál pedig cca 150 000 P veszteséget jelent. A diónál a veszteség cca 41 000 P. Ha az itt mutatkozó cca félmillió pengő veszteséghez hozzászámítjuk az egyéb gyümölcsöknél, a korai csemegezőknél, — amelynek állapota szintén siralmas, — a borszőlőnél, — amelyben a peronospora végzi nagy arányokban a pusztításait, biztosan előálló kárt, — láthatjuk csak egész nagyságában kibontakozva azt a hatalmas veszteséget, amelyet a gyöngyösi piac az idén szenved.

Ezzel a siralmasnak mondható állapottal szemben, amelynek tudata minden szívember lelkét őszinte fájdalommal teli el, — komoly és értékes vigasztalást jelent az a pezsgő élet, amelyet a Mátra egész területén láthatunk.

A gyöngyösi állomás homlokzatára ki lehetne tenni a felhát, hogy a Mátra megtelt.

A felső Mátra legszebb helyén, a Kekes szálló kibővített szárnya a tulajdonosok szinte példátlan áldozatkészsége és alkotásvgya folytán már szintén megtelt vendéggel. A Kekes szálló eddig is a maga nemében mint intézménye volt az országnak, — a mai kibővített formájában a külföldi vendégek megítélése szerint is a legkényesebb igényeket is kielégítve, minden szempontból elsőrangú európai nivójúvá vált.

Mátraháza szintén zsúfolt. A nagy költséggel megépített s gyönyörű parkkal övezett Bán szálló, valamint a Sport szálló is szeptemberig teljesen foglalt.

A Vasutasok Üdülőháza, a Honvédtiszti Üdülő, Mátrafüred, Galyatető szintén megteltek.

Vármegyénk régi, évszázados patinás fürdőtelepe, a modernné varázsolt Parádfürdő szintén zsúfolásig megtelt.

Öröndetes jelenség, hogy a Galyatető Pásztló közötti rész az utak fokozatos kiépítésével szintén belekerül a fejlődés menetébe. A huták már ma is, — dacára primitív voltuknak, — úgyszólván meg-

szállottak. Ha ez az útvonal teljes kiépítést nyer, — biztosan remélhetjük, hogy a Mátra nyugali része, — beleértve Pásztó környékét is, komoly fejlődésnek néz elébe.

Ha látó szemmel figyeljük a helyzetet, megállapíthatjuk, hogy míg az államhatalom részéről nagy mértékben támogatott balatoni fürdők tájékáról csak panaszt hallunk a látogatottság elégtelensége miatt, — addig a Mátra a maga egészségét adó nagy értékeivel, — minden különösebb propaganda nélkül szinte magához vonzza a vendégeket, akik a legértékesebb propagálói Mátra kultuszának.

Miután a Mátra ily szépen levizsgázott s a maga természeti nagy értékeivel tudott magának az utóbbi 15 év alatt ilyen hatalmas, folyton emelkedő létszámú törzsközönséget teremteni, — és nemzetgazdasági szempontból önmagától ilyen nagy értékké avanzsálni, — úgy véljük, — nemzetgazdasági érdek volna, hogy az államhatalom a maga támogató erejével végezze el itt is a még megoldásra váró feladatokat, — különösen az utak kiépítése, rendbehozása és olajozása terén és a vízkérdés megoldásánál is.

Ha ezek a komoly és nagy segítségék a közeljövőben a Mátra segítségére jönnek, — beteljesülne Gyöngyös kiváló polgármesterének, dr. Puky Árpádnak álma: azzá lenne a Mátra, — amire természeti adottságainál fogva hivatott: a csonka ország Tátrájává.

Az OMKE. hatvani fiókjának ujjaalakulása.

F. hó 3-án tartotta az OMKE. hatvani fiókja tisztújító gyűlést a hatvani Polgári Kör helyiségében. Hajdú Armin társelnök vezetése alatt.

Elnökké közfelkiáltással Vig Vilmost, lapunk felelős szerkesztőjét választották meg, akit küldött ség útján hívtak meg a gyűlésre.

Hajdú Armin meleg szavakkal üdvözölte a megválasztott új elnököt, aki székfoglaló beszédében elismeréssel adta az OMKE. eddigi vezetőjének, Blumenschild Bélának és munkatársainak, a kereskedők érdekében kifejtett munkájukat. Beszéde továbbá folyamatosan részletesen rámutatott mindazon teendőkre, amelyek az egyesület tisztikarára és választmányára várnak. Beszéde végén a megjelenetek lelkes orvációjában emlékezett meg nagybányai vitéz Horthy Miklós kormányzó 70 éves születésnapjáról, s az ő gondviselés által kijelölt küldetéseszerű munkájára Isten áldását kérte.

Az elnök székfoglaló beszéde után a tisztikar választásáról került a sor. Megválasztották alelnökké Heidrich Jánost és Krieger Bélát, titárokká Weisz Gyulát és Hajdú Tibort, — házelnökké Kiss Pált, pénztárossá Klang Sándort, ellenőrökké Bartos Károlyt és Weil Tibort, ügyeszekké dr. Braun Bertalant és dr. vitéz Sziráky Károlyt, és a 32 tagú választmányt.

Vig Vilmos elnök hálás köszönettel emlékezett meg a Hatvani Újság és a Hatvan és Járása minden elismerést megérdemlő nagy támogatásáról, mellyel a kereskedők ügyét mindig szívükön viselve, annak szolgái voltak.

Heidrich János és Krieger Béla alelnökök, Schwarz László és vitéz Doktay Gyula választmányi tagok lelkes felszólalásai után a közgyűlés Heidrich János javaslatára diszelnökké választotta Hirling Gyula ve-

zérigazgató, m. kir. kormányfőtanácsost, aki a kereskedők képviselője a miskolci Kereskedelmi és Ipar-kamaránál.

Kinevezések.

Az egri m. kir. pénzügyigazgatóságnál Germarz Miklós pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató helyettes a pénzügyi főtanácsosi címet és jellegel nyerte.

Vitéz Lomjapatak Béla szőlészeti és borászati főfelügyelőnek a VI. fizetési osztály jellegét adományozta a földmívelési miniszter.

A hatvani postahivatal vezetője, dr. tusnádi Éltkes János c. felügyelő, valóságos felügyelő lett.

A hatvani állomás főnöke, Selymesy Sándor c. felügyelő, valóságos felügyelő lett.

Mészáros Mihály MÁV. mérnök, a hatvani fűtőház mérnöke, főmérnökké lépett elő.

A hatvani gimnázium h. tanára, nagyenyedi Jeney Zoltán rendes tanár lett.

dr. Doktay János államnyomda-i főoszt. műszaki tanácsossá, s az államnyomda aligazgatójává nevezetett ki.

dr. Mészáros Iván, e. hatvani kir. járásbiróság joggyakornoka aljegyző lett.

A vidéki kereskedelmi testületek országos kongresszusa Gyöngyösön.

Az ország vidéki kereskedelmi testületei szeptember 17 és 18-án tartják hetedik országos értekezletüket Gyöngyösön.

Ezek az értekezletek messze kimagaslának a rendezni szokott hasonló természetű találkozások köréből, mert az egész kereskedelmi életünkre sokszor nagy fontossággal bíró tervek és elhatározások születnek meg, amelyek azután az egész országban gyűrűzve kereskedelmi életünkre is komoly befolyást gyakorolnak.

Ezen az értekezleten, amelyen a vidéki testületek vezetői, küldöttsegei s az Omke országos központjának egész vezérkara is, élén Sesztina-Nagybákay Jenő országos elnökkel megjelenik, minden bizonnyal vármegyénk kereskedő társadalma is méltó számban fog megjelenni.

A Gyöngyösi Kereskedelmi Csarnok érdemes elnöke: Polgár István vezérigazgató, Gyöngyös kiváló polgármesterének dr. Puky Árpádnak hathatós támogatásával készíti elő mindenre kiterjedő figyelemmel a kongresszus megrendezését.

Az értekezlet első napja Gyöngyösön, a második napja pedig a Kőkes szállóban fog lefolyni.

Lapunk legközelebbi számában már bizonyára módunk lesz a kongresszus részletes tárgysorozattá ismertetni.

FIAT automobil világmárka!

FIAT 50-es a legszebb családi, orvosi, üzleti autó! Üzemköltsége 3 filler kilométerenként!

FIAT **ARA 2900.** pengő részletfizetésre. 1100-as Bahilla a legjobb bérauto.

FIAT 1500-as a luxusautó.

Helyi megyei képviselőt!

ILLÉS BÉLA EGER, Tel: 230.

IRODALOM.

A „Plombo-kép” költőasszonya.

Műkincsekkel teli szobájában ül Berend Miklósné, a „Lüktető talaj”, a „Szent Bertalan éjszaka”, a „Vippári, csavargó asszony” és sok más nagyszerű regény írónője, akinek a nemrég jelent meg új könyve: „A Plombo kép”. A tavaszi nap fénye megvilágít egy sötétlónusú, gyönyörű Marastoni-képen. Körszakállas, érdekes fejű férfiarcképet övez az aranykeret.

A nagyapám, — mondja, — a képre hulló pillantásomat követve Berendné. — Kilényi János, aki Kossuth sajtófőnöke volt. Emellett szerkesztette a „Der Ungar” című lapot és főmunkatársa volt a Pesti Hirlapnak.

A szemközti falról meghatóan kedves, finom kép néz szembe a harcias nagyapával: kekruhás, gyönyörű barna asszony ölel magához egy szőkefürtös kis gyermeket.

— Ez a gyermek az édesapám, három éves korában, — magyarázza a háziasszony, — de emitt van a fényképe 50 éves korából.

Édesapám harminc éven keresztül vezette a Kereskedelmi Minisztérium külpolitikai osztályát. Legnagyobb szenvedélye a műgyűjtés volt. Alagut utcai, legyezőalakú kis palotájában óriási tömegű műkincseket halmozott fel. Ez a palota, amelynek függőkertjei egészen a Várba nyultak fel, szerepel az új regényemben is, mintahogy szerepelnek benne Apám műkincsei is, amelyek között felnőttem.

Most az új könyvére letelek a szót, amelyről az hírlki, hogy „kulcsregény”: élő emberekről, sőt közéleti szereplőkről mintázta alakjait.

Téves híresztelés ez, — mondja energikusan Berendné, — a regényben szereplő államtitkár és a leánya költött alakok. De a Plombo kép története és az azzal kapcsolatos politikai hajszák, köztudomásúan megírtént cselekmény. De ettől a momentumtól eltekintve: a regény egyéb cselekménye teljes képzetbeli és semmi köze a valósághoz.

Illetőleg, mégis van... — teszi hozzá pillanatnyi tündődés után, — mert a mielőtt az én leánykori otthonom után mintáztam és a leány-hősnőben sokat megírtam személyes átlélesemből. Aztán szerepel a regényben egy gyermekgyógyász professzor is, aki lelkes kutató-tudós és akinek nagyszerű kvalitásaiiban, gyönyörű szociális munkájában az uram felejthetetlen alakja kísért vissza...

Berend Miklós dr., az író férje nemcsak tudományos munkásságára révén szerzett magának nagy nevet, hanem a világháború harcterén — ahová önként ment ki — tanúsított hősiességével is, végül pedig azzal, hogy a bolsevista forradalom egyik legelső vértanúja lett.

Nagyapjától forró szabadságszeretetét és temperamentumát, apjától a szépség, a művészet iránti fogékonyságot örökölte az írőasszony és a szülőház roppant magasfokú kultúrájának lelekalakító hatását kiteljesítette benne a kiváló tudós-férj, aki megint új perspektivákat nyitott meg előtte. Érdekes, erős egyénisége és ezek az adottságok együttesen karakterizálják kulturával átitalt, forró színekben vibráló, lenyűgöző írásait.

Plébánosi beiktatás. Az 1919 évben felállított atkári helyi lelkészséget plebániai rangra emelte Szmrecsányi Lajos egri érsek 1938 május 11-én kelt leirataival, mely kitételek osztatlan örömet keltett a hívek között. Ebből kifolyólag június 29-én iktatta be a plebániai javadalomba Meyer Béla egri prépost, kanonok Hajós István atkári lelkész. A javadalomba való bevezetés után Györfly Kálmán földbirtokos, egyházközségi világi elnök látta vendégül Meyer Béla kanonokot a helybeli egyházi és világi vezetésével együtt Györfly Kálmánnak a plebánia szervezése körül kifejtett tevékenységéért Meyer Béla mondott igazi hálás köszönetet. A világi elnöknek megkülönböztetett figyelmessége és mindenkor tapasztalt úri áldozatkészsége maradandó emléket hagyott nagyszámú tiszteletbeli lelkében.

Fegy. 244|1938 szám.

Hirdetmény.

Az egri ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy a Fegy. 66|1938 sz. ítéletével Kaló Miklós egri ügyvéd ellen kiszabott háromhavi, az ügyvédség gyakorlatától való felfüggesztés a mai napon letelt.

Eger, 1938. évi július hó 11. napján.

Az Egri Ügyvédi Kamara.

Dr. Schwarcz Artúr
elnök.

Dr. Erlach Sándor
titkár.

A Társadalmi Egyesületek Szövetsége (TESz.) poroszlói szervezetének diszkozyülése.

F. hó 3-án nagyszabású diszkozyületet tartott a TESz. poroszlói szervezete Jósavay Gábor elnök vezetésével a Hangya kultúrteremben.

A diszkozyülésen az elnök kegyeletteljes szavakkal emlékezett meg Gaal Ferenc elhunyt poroszlói ref. lelkészről, a szervezett volt társelnökről, akinek emlékezetét jegyzőkönyvileg örökítette meg a diszkozyülés, Nagy József, a poroszlói ref. egyházközség új lelképásztorát pedig a szervezet társelnökévé választotta meg.

Fent nevezett elnök ugyancsak a diszkozyülésen adta át gondolatokban gazdag, szép beszéd kíséretében a Nemzeti Munka Érdemkeresztjét a TESz. közönségi ügyvezető igazgatóság megbízásából Dr. Korom Lajos ny. kör-, tb. vármegyei főorvosnak. A díszes kitételek az érdekes orvosnak közel negyven évi orvosi, közéleti és társadalmi, szép és példás munkálkodását kívánta jutalmazni.

Dr. Korom Lajost, kitételese alkalmából tanulságos beszédben üdvözölte poroszlói Graefl Károly nagybirtokos, a szervezet díszelnöke. Üdvözölték még a kitételeket: Dr. Németh Lajos községi főjegyző Poroszló község, Király Kálmán rk. lelkész a rk. egyházközség, Nagy József ref. lelkész a ref. egyházközség, Jakab Imre tanító a poroszlói tanfőiskolák, P. Gaecsal Imre a gazdatársulatok, Antal Ádám az államvasúti tisztségviselő, Gál János pedig a rokkantak egyesülete nevében.

A diszkozyülés után szűkebb körű ebéd volt a kitételeknek vendéglátó házában.

**Ha eredményt akar
elérni, hirdessen a
Hevesvármegyében.**

Megyegyűlés.

Hevesvármegye törvényhatósága meleg ünnepségekben részesítette dr. Hedry Lőrinc főispánt magas kitüntetésével alkalmából.

Heves vármegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést tartott július 15-én délelőtt. A közgyűlés minden előzetes megrendezés nélkül spontán ünnepévé lett a vármegye közönségének, mert napirend előtt szólásra emelkedett dr. Kürti Menyhért kir. főigazgató és megemlékezve a dr. Hedry Lőrinc főispánt ért magas kitüntetéséről, a következőket mondotta:

Ez alkalommal nem az elnök ur önméltóságától, hanem egyenesen magától a törvényhatósági közgyűléstől kérek s érzem, hogy ellenvetes nélkül kapok engedélyt a szóra. Az engedélykérésben engem egy cseppet sem zavar, a megadásban meg Önöket nem gátolja a mai gyűlésre meghívó szigorú titkoma, hogy ezen a rendkívüli közgyűlésen máról nem eshetik szó, mint ami a tárgysorozatba fel van véve. Annyitől ugyanis én akörök szólni, az nem politika, nem választási hangulatok lesz, mert hogy im választásokra jöttünk volna össze, nem is közéleti vagy közgazdasági, kulturális vagy szociális problémák fejtegetése és ajánlása, — mik ebben a terebben egy-egy gyűlésen sok jókaratú, nemes buzgósággal rendszerint előadtak és mindig szíves meghallgatásra találunk, hanem a tisztelgetés és szeretetnek, a nagyrabecsülésnek és ragaszkodó bizalomnak, az örömeinek és nemes büszkeségnek egyszerű, becsületes és őszinte megvallása. Abból az alkalmából, hogy a Kormányzó ur önméltósága a mi jó főispánunkat az érdemeik nagyon élekező jelével: ragyogó csillaggal tüntette ki. Nagyon jól ismeri a Kormányzó ur önméltósága a mi főispánunk értékét és érdemét, mert adományozó levelében éppen azt emelte ki, amiért mi olyan nagyon tiszteljük, amiért őt megszerettük s amiért hozzá ragaszkodunk. Azt mondja az okmány, hogy ebben az állásában több, mint egy évtizeden át teljesített buzgó és eredményes szolgálata váltotta ki az elismerésnek ezt az újabb megnyilatkozását.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Főispánná lenni se könnyű, de főispánnak egy évtizednél is hosszabb időn át egy helyben, megszakítás nélkül megmaradni a legnagyobb ritkaság. Jó tíz esztendővel ezelőt éltkorra is, szolgálta meg természetesen mint legfiatalabb főispánt volt szerencsénk Önméltóságát köszönteni, s ma újra szerencsések vagyunk őt üdvözölni közben meg mindig mint fiatal, de egy helyben és megszakítás nélkül szolgálatban mint legöregebbet. Kérem, mi ennek a titka éppen ebben a vármegyében, amelynek nevét a régebbi rendi és a közelebbi alkotmányos időkben is éppen ennek a közgyűlési teremnek oly sokszor és oly nagyon izzó levegője magyarázhatja meg legkifejezettebben és legszemléletesebben? Az a béke, az a nyugalom, a különböző társadalmi osztályoknak az az egymást megértése és megbecsülése, amely ebben a vármegyében honol, amely ezt a vármegyét legjobban dicséri s amit csak irigyelni lehet akkor, amikor közelben, távolban és a legtávolabban csupajerzés és forrás, csupazajlás és dübörgés izgalmi érzéshetők, robbanásai megkínosan elviseltek, vagy elszenvedendők. S kérdem mi a békének és nyugalomnak, az egymást megértésnek és megbecsülésnek forrása? Annak a férfinak törvénytisztelete, igazságszeretete, okossága, tapintata, igazi uri gondolkodása és amit legelőször kellett volna mondanom, szívjóssága, aki a vármegyénk kormányrudját biztos kézzel fogja és tartja. A

mi főispánunk nemcsak politikai tényező, hanem az alkotó, teremtő, szociális munkának szerzője és igazságos osztogatója. Mindezt jól ismerik ott fenn a magasabb és legmagasabb helyeken, s hogy ismerik, ezt a mi mostani örömünk is bizonyítja.

Méltóságos Uram! Ezek objektív megállapítások. Legyen szabad az én szavaimat szubjektív hangokkal is megszinezni. Ezeket is a tisztelgetés és szeretet adja az ajkamra a férfiú iránt, aki a vármegye és a város közéletében mint nemes polgár tündököl közöttünk, aki családi életben példakép lehet minden családfőnek, aki büszkesége családjának s akinek a vármegyéje tisztelgetése és becsülése mellett megérdemelt öröme a családja öröme. Méltóságos ur! Élete folytatójának sikerében ott is öröm érte e napokban. Legyen szabad az ezen való örömünket is kifejeznünk, s azt kérjük a jó Istentől, hogy Méltóságos urát, mint hivalló alázatos fiát is árássa el testi és lelki javainak bőségével!

A közgyűlés tagjai őszinte szívvel, nagy örömmel érezték együtt az illusztris szónok magasröptű szavaival. Érezni és látni lehetett minden arcon, hogy a felviharzó taps és éljenzés a lélek mélyéről fakad és ez a vármegye valóban a történelmi nevéhez és a mai történelmi időkhöz méltó főispánját tiszteli és szereti dr. Hedry Lőrinc kimagasló személyében.

A főispán a hosszan tartó lelkes éljenzés csillapultával megilletődve köszöntö meg az üdvözlést. Minden dics és elismerés — mondotta — és kitüntetés azért ért engemet, mert törvényhatóságunk és szeretett vármegyém egész működése alatt megértő támogatást ártándokozta törekvéseimhez. Nem az én, hanem a törvényhatósági bizottság érdeme, hogy a társadalmi harmónia és az osztályok együttműködése, a béke és a nyugalom ebben a vármegyében és ebben a terebben mindig megvolt és az én feladataimat könnyűvé tette. Kérem, ajándékozzák ezt a harmóniát, békét és szeretetet továbbra is a közéletünknek és harmónikus együttműködésünk segítse elő a magyar élet jobbrafordulását.

A közgyűlés tagjai újból melegen és lelkesen éljeneztek a főispánt. Ezután a rendkívüli közgyűlés megválasztotta az új választójogi törvénynek megfelelően a központi választmány 24 tagját.

A központi választmány rendes tagjai lettek:

Balogh Antal, Barys István dr., Beniczky Elemér, Borhy Miklós, Dutkay Pál, Elek János, Gosztony Andor, v. Gönczö János, Graf Károly, Györffy Kálmán, Harkabusz László, Hevesy Gusztáv, Ivády Gábor, Jankó-Brezovay Miklós, Katrics Kálmán dr., Krisztián Imre, Kürti Menyhért, Lipcsey Péter dr., Magnin Adorján, Meyer Béla, Petro Kálmán dr., Plósz István, Frindt Jenő, Schleiminger László dr.

A közigazgatási bizottság ülése.

A közigazgatási bizottság délután megtartott ülésén dr. Buzás Endre vármegyei főjegyző terjesztette elő az alábbi alispáni jelentést:

A Kormányzó Ur Önméltósága, vármegyénk főispánja részére f. évi július hó 3-án kelt legmagasabb elhatározásával a Magyar Erdemrend közepkeresztjéhez a csillagot adományozta.

Az az immár egy évtizedet meghaladó kötelek, amely főispánunkat vármegyénk közönségével összefűzi, s amelyeknek számai a legmagasabb palotától a legalacsonyabb kunyhóig elérték, egymá-

„Hozzuk haza az Amerikai Magyarokat“!

(Dr. Szabados Mihály könyve.)

Nemzetmentő feladat szolgálatában áll dr. Szabados Mihály könyve. A német imperializmus s a 140 milliót kitevő szlávok ütközéspontjába került, mintegy két malomkö között őrlődő magyarság számára mutatja a menekülés, a faj életének fenttarthatósága érdekében szükséges, egyedül járható utat, a rohamos népszaporodás, a magyarság minőség- és mennyiségbeli megerősödésnek útját.

E megerősítés eszközei a legsúlyosabb gazdasági, szociális és egészségügyi viszonyok között élő néprétegeknek kedvezőbb körülmények közé s jobb munkalehetőségekhez való juttatásán kívül a helyes telepítési és birtokpolitika s az előbbinek keretében visszatelepítése a magyarság azon tömegének, amely az országból kivándorolt s amelyet az a veszély fenyeget, hogy az idegen környezetben, a későbbi generációkban nemzeti és faji önludatát elveszíti s örökre visszahozhatatlanná válik.

Dr. Szabados Mihály ismerteti könyvében a kivándorlás okait és történetét; pontos adatokkal szolgál az Amerikába kivándoroltak számának változásairól, életkörülményeiről, ottani településükről s arról a veszélyről, amely az által, hogy mivel az amerikai gazdasági válság következtében az ottani magyar intézmények támogatás hiányában részben gyengültek, részben megszűntek, a kivándorolt magyarság elamerikaiásodásának folyamata meggyorsult.

Végül felsorolja a mű a visszatelepítés lehetőségének módjait s így nem marad az elméleti fejtegetések terén, hanem a nemzetmentés munkájának gyakorlati irányvonalait is kijelöli, annak aktív részese akar lenni.

Dr. Szabados Mihály könyve a „Magyar Elet” kiadásában jelent meg.

Dr. K—Ó.

Ha Gyöngyöst

utbaejti, ne mulassza el felekeresni

a Hungária Szálló éttermét,

melynek konyhája kiválóságáról országosán ismert.

A Tiszafüredi járás főszołgabirájától.

1192|1938

Pályázati hirdetés.

Hevesvármegye tiszafüredi járásához tartozó Tiszánána községben a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur 81.122 (a. 1938. III. b.) számú engedélye alapján ujonnan szervezett községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajják, hogy előirt képesítésüket, eddigi alkalmaztatásukat, személyi megbízhatóságukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1938. évi július hó 19. napjáig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Keressünk gyógyulást, üdülést és szórakozást
a korszerűen átépített kiváló gyógyhatású

Parádfürdőben

Idény V/14 IX/30 ig. Főidény VII/1-VIII/31-ig.

Arsen-vasas-timsós és szénsavas fürdők.

Modern vizgyógyintézet. Ivókurák. Hegyi strand.

Uj nagy gyógyszálló. Vendéglő, kaszinó és kávéház. 126 hold park. Diétás ellátás. Elsőrendű konyha. Mérsékelt előidényi árak. Szobákat ajánlatos előre foglalni.

Kérjen prospektust!

Az állás juttatása a 62.000|1926 B. M. számú rendeletben megállapított fizetés és lakbér.

A választás határnapját később fogom kitűzni. Tiszafüred, 1938. évi június hó 21-én.

Dr. Ficzere Jónó s k.
főszołgabíró.

Hatvan és körzetének képviselője
HAJDU ÁRMİN-nál HATVAN, telefon: 65.

A szerkesztésben résztvesznek:
Egerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr. Katrics Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végh József,
Hevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr. Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Vig Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társ szerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.

Klang Sándor

vaskereskedő

Hatvan.

Telefon: 68.

Mindennemű vas és háztartási
cikkek, a legmodernebb kályhák
és tüzhelyek raktáron nagy
választékban.

Blumenthal

Béla

épületfa- és
tűzifakeres-
kedése.

cement-
rúgyára.

Hatvan

Telefon: 29. szám.

Cement és mozaik lapok, ce-
mentcsövek, járdakövek dus
választékban mindennemű
építőanyag legjobb minőségben
kapható. Terrenői asbestpala-
gyár, Gyöngyösi parkettgyár
Sempernova Első Magyar Ne-
mesvokolatgyár kerületi
képviselője.

KORONA

nagy-
szálloda
EGER

Tulajdonos: Eger megyei város,
Bérlő: Unterreiner János

Legmodernebb berendezésű szálloda
50 szobával, a gyógyhatású fürdők, és
uszodák közelében. A napi penzió ar-
méseselt.

Felvilágosításokat ad:

Városi Idegenforgalmi Hivatal,
Eger, (Városház)

Bindfeld Márk és fia részvénytársaság

épületfa kereskedő cég-
nél a legmodernebb ki-
vételű cement, járda- és
mozaik lapok a legjutá-
nyosabb árban besze-
rezhetők.

HATVAN. Telefon 30 sz.

A gondos háziasszonynak
csütörtökön
első teendője, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss pörkölésű elsőrendű

kávét

kap igen jutányos áron! — Denaturált
szesz nagyban és kicsinyben! — Vidéki
megrendeléseket pontosan eszközölk! —
Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer lá-
togasson el HATVAN I üzletembe.

Takarékos fűtés

Salgó szénnel
Salgó brikettel